

ПРАВО ПАЦІЄНТА НА ВИБІР МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ: «БІЛІ ПЛЯМИ» УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Г. МИРОНОВА

кандидат філософських наук,

провідний науковий співробітник

*(Науково-дослідний інститут приватного права
і підприємництва АПРІ України)*

Перший у світі документ про права пацієнтів з'явився у США в 1971 р. Це був «Біль про права пацієнтів», який запровадив новий етичний підхід усієї клінічної та експериментальної медицини. Цей підхід, що дістав назву «принцип інформованої згоди», ґрунтується на двох положеннях — кожен пацієнт має право знати про стан свого здоров'я і медична допомога має здійснюватися лише за добровільною згодою. У 1981 р. незалежна професійна організація лікарів світу Всесвітня медична асоціація прийняла документ про мінімальний міжнародний стандарт прав пацієнтів — «Лісабонську декларацію про права пацієнтів», згідно з яким пацієнт має право на: вільний вибір лікаря, отримання адекватної інформації про своє здоров'я або відмову від отримання такої інформації, конфіденційність, смерть з достоїнством, релігійну та моральну допомогу.

На новому етапі розвитку концепції прав пацієнтів була прийнята «Декларація про політику у сфері забезпечення прав пацієнтів в Європі»

© Г. Миронова, 2009

(Амстердам, 1994), яка наголошує на тому, що наявними стають тенденції до універсалізації принципів та підходів у сфері прав пацієнтів незалежно від відмінностей у структурах систем охорони здоров'я різних країн, а система охорони здоров'я має відображати загальнолюдські цінності, що втілюються, зокрема, через: право на повагу власної особистості (п. 1.1); право на самовизначення (п. 1.2); право мати власні моральні й культурні цінності, релігійні й філософські переконання (п. 1.5). Стосовно принципу згоди на медичне втручання ці універсальні підходи втілюються через такі положення: пацієнт має право відмовитись від медичного втручання чи призупинити його проведення (п. 3.2); якщо пацієнт не має змоги виявити свою волю у невідкладних ситуаціях, слід вважати, що така згода є, за винятком деяких випадків, коли пацієнт завчасно попередив, що не погодиться на медичне втручання у ситуації, що подібна до тієї, в якій він опинився (п. 3.3); в усіх випадках, коли пацієнт неспроможний надати інформовану згоду, необхідно зробити все можливе,